

lodyhami a téměř výhradně jazykovitými květy s 3zubou ligulou. Množí se vegetativně dělením trsů. Jako polní kultura se v omezené míře pěstuje především v teplejších oblastech na lehčích, humózních půdách na výslunných sušších stanovištích. Ojedinele se může zplaněle vyskytnout na obdobných stanovištích, především v termofytiku. Při silnějších mrazech může vymrznout. Pochází pravděpodobně ze z. Středozeří (Pyrenejský poloostrov, Maroko, Alžírsko) a Makaronésie, ve větším měřítku se pěstuje hlavně ve Francii a v Belgii, méně i ve Velké Británii, Irsku, Německu, Rakousku aj. V těchto zemích místy zdomácňuje.

Poznámka 1: *) V zahradách se někdy pěstuje vždyzelená svatolína cypřiškovitá, *Santolina chamaecyparissus* L. [Tab. 28/4], ze z. Středozeří. Jedná se o hustě větvený, trsnatý, aromatický polokeř, 20–60 cm vys. Lodyhy jsou přímé až vystoupavé, jednoduché, křehké, olistěné, šedoplstnaté. Listy střídavé, drobné, v obrysu úzce podlouhlé, hřebenitě peřenosečné, 10–40 mm dl. a 2–4 mm šir., slabě masité, stříbřitě šedoplstnaté. Dlouze stopkaté kulovité úbory (0,5–1,0 cm v průměru) mají zákrov polokulovitý, víceřadý, složený z kopinatých zákrovních listenů, na vnější straně kýlnatých a lůžko vypouklé, plevkaté. V úboru pouze trubkovité, oboupohlavné květy s korunou bílou až jasně žlutou, se smáčklou, mírně křídlatou trubkou a rozestálými korunními cípy. Nažky 3–4hranné, lysé, bez chmýru. VII–VIII. Chf. Svatolína je vhodná jako suchomilná skalnička. Dříve se pěstovala častěji a užívala jako léčivá droga. Zplaňuje pouze výjimečně a přechodně (např. u Ledče nad Sázavou).

stovala častěji a užívala jako léčivá droga. Zplaňuje pouze výjimečně a přechodně (např. u Ledče nad Sázavou).

Poznámka 2: **) Z rodu trahok, *Anacyclus* L. Sp. Pl. 892, 1753, rozšířeného ve Středozeří se v ČR udává výskyt druhu trahok lékařský, *Anacyclus clavatus* (DESF.) PERS. [Syn. Pl. 2:465, 1807 – Tab. 28/2]. Jedná se o jednoleté byliny připomínající rmen, s lodyhou 10–30(–40) cm dl., vzpřímenou nebo poléhavou, bohatě od báze větvenou, vlnatě chlupatou. Listy střídavé, v obrysu obkopinaté, 2–3× peřenosečné v čárkovité, střídavé nebo vstřícné úkrojky, osinkatě zakončené, hustě chlupaté, řidčeji olýsalé. Úbory rostou na koncích větví jednotlivě na ztlustlých stopkách; zákrov polokulovitý, 0,8–1,8 cm v průměru, 3řadý, zákrovní listeny jsou vejčité kopinaté, 1,5–7,0 mm dl., 0,5–2,0 mm šir., chlupaté, světle hnědé, na okrajích tmavě hnědě lemované. Okrajové jazykovité květy jsou samičí, 7–15 mm dl., na vrcholu se 3 drobnými zuby, bílé nebo krémově bílé, květy terče jsou trubkovité, oboupohlavné, 3,5–5,0 mm dl., s korunou žlutou, se zřetelně oddělenou trubkou a zvonkovitým asymetrickým 5cípým lemlem (3 krátké a 2 prodloužené cípy). Nažky zploštělé, z jazykovitých květů v obrysu obvejčité, 2,0–3,5(–5,0) mm dl., s postranními křídly 1,2 mm šir., na vrcholu s úzkým lemlem; nažky z květů terče menší, křídla 0,3 mm šir. VI–VII. Tř. Původní v j. Evropě. U nás vzácně pěstován jako okrasná rostlina, kdysi jako léčivka. DOSTAL (Nová Květ. ČSSR, p. 1029, 1989) uvádí druhotný výskyt u Roudnice nad Labem (v herbářích nedoloženo).

Jako skalnička je častěji pěstován *Anacyclus depressus* BALL [syn.: *A. pyrethrum* (L.) LINK var. *depressus* (BALL) MAIRE] s ligulami shora bílými, zespodu červenými. Pochází z Maroka a Alžírsko, v našich podmínkách nezplaňuje.

26. *Anthemis* L. – rmen ***)

Anthemis LINNAEUS Sp. Pl. 893, 1753. – *Chamaemelum* MILLER Gard. Dict. Abr., ed. 4, 1754, p. p. – *Cota* GAY in GUSS. Fl. Sicul. Syn. 2:866, 1845. – *Maruta* (CASS.) S. F. GRAY Nat. Arr. Brit. Pl. 2:456, 1821.

Lit.: ORTMANN J. (1852): Über die Entdeckung einer neuen Pflanzenart „*Anthemis Neilreichii*“. Flora, Regensburg, 35:673–677. – ORTMANN J. (1853): Über *Anthemis ruthenica* M. B. und *Allium vineale* L. Verh. Zool.-Bot. Ver. Wien 2(1852):55–60. – ORTMANN J. (1856): Weitere Bemerkungen über *Anthemis Neilreichii*. Oesterr. Bot. Wochenbl. 6:153–154. – ČELAKOVSKÝ L. (1881): Correspondenz. Österr. Bot. Z. 21:324–325 [k výskytu *Anthemis montana* u Dobříše]. – ČELAKOVSKÝ L. jun. (1887): O některých nových rostlinách českých. Věstn. Král. Čes. Společ. Nauk. cl. math.-natur., 1887:117–121. – ČELAKOVSKÝ L. (1888): Ueber einen Bastard von *Anthemis cotula* L. und *Matricaria inodora* L. Ber. Deutsch. Bot. Ges. 6:333–339. – GERTZ O. (1915): En variationsstatistik undersökning å *Anthemis tinctoria*. Svensk Bot. Tidskr. 9:160–170. – HOLMGREN I. (1915): Die Entwicklung des Embryosackes bei *Anthemis tinctoria*. Svensk Bot. Tidskr. 9:171–183. – BRIQUET J. (1916): Études carpologiques sur les genres de Composées *Anthemis*, *Ormenis* et *Santolina*. Annuaire Conserv. Jard. Bot. Genève 18–19:257–313. – HEIMLER A. (1922): Über einige mit Unrecht zu *Achillea* gerechnete Arten. Österr. Bot. Z. 71:209–216. – HARLING G. (1950): Embryological studies in the Compositae. I. *Anthemideae*, *Anthemidineae*. Acta Horti Berg. 15:136–168. – HARLING G. (1960): Further embryological and taxonomical studies on *Anthemis* L. and some related genera. Svensk Bot. Tidskr. 54:571–590. – DOBROČAJEVA D. M. (1961): Do sistematyky rodu roman (*Anthemis* L.) z Ukrajiny. Ukr. Bot. Ž. 18/2:67–72. – FEDOROV A. A. (1961): *Anthemis* L. In: ŠISKIN B. K. et BOBROV E. G. [red.], Flora SSSR 26:9–66, Moskva et Leningrad. – DOBROČAJEVA D. M. (1962): *Anthemis* L. In: VIŠJULINA O. D. [red.], Flora URSS 11:202–227, Kyjiv. – RUSCH R. (1965): Zur morphologischen Differenzierung von Kamille-Arten (Gattungen *Anthemis* und *Matricaria*) im Rosettenstadium. Weed Res. 5:68–74. – GREGER H. (1969): Flavonoide und Systematik der *Anthemideae* (Asteraceae). Naturwissenschaften 56:467–468. – KYNČLOVÁ M. (1970): Comparative morphology of achenes of the tribe *Anthemideae* Cass. (family Asteraceae) and its taxonomic significance. Preslia 42:33–53. – SMEJKAL M. (1970): Neue oder wenig bekannte Pflanzen der tschechoslowakischen Flora III. Folia Fac. Sci. Natur. Univ. Purkyn. Brun. 11/3 (Biologia 26):111–119. – YAVIN Z. (1970): A biosystematic study of *Anthemis* section *Maruta* (Compositae). Israel J. Bot.

*) Zpracovala R. Bělohlávková

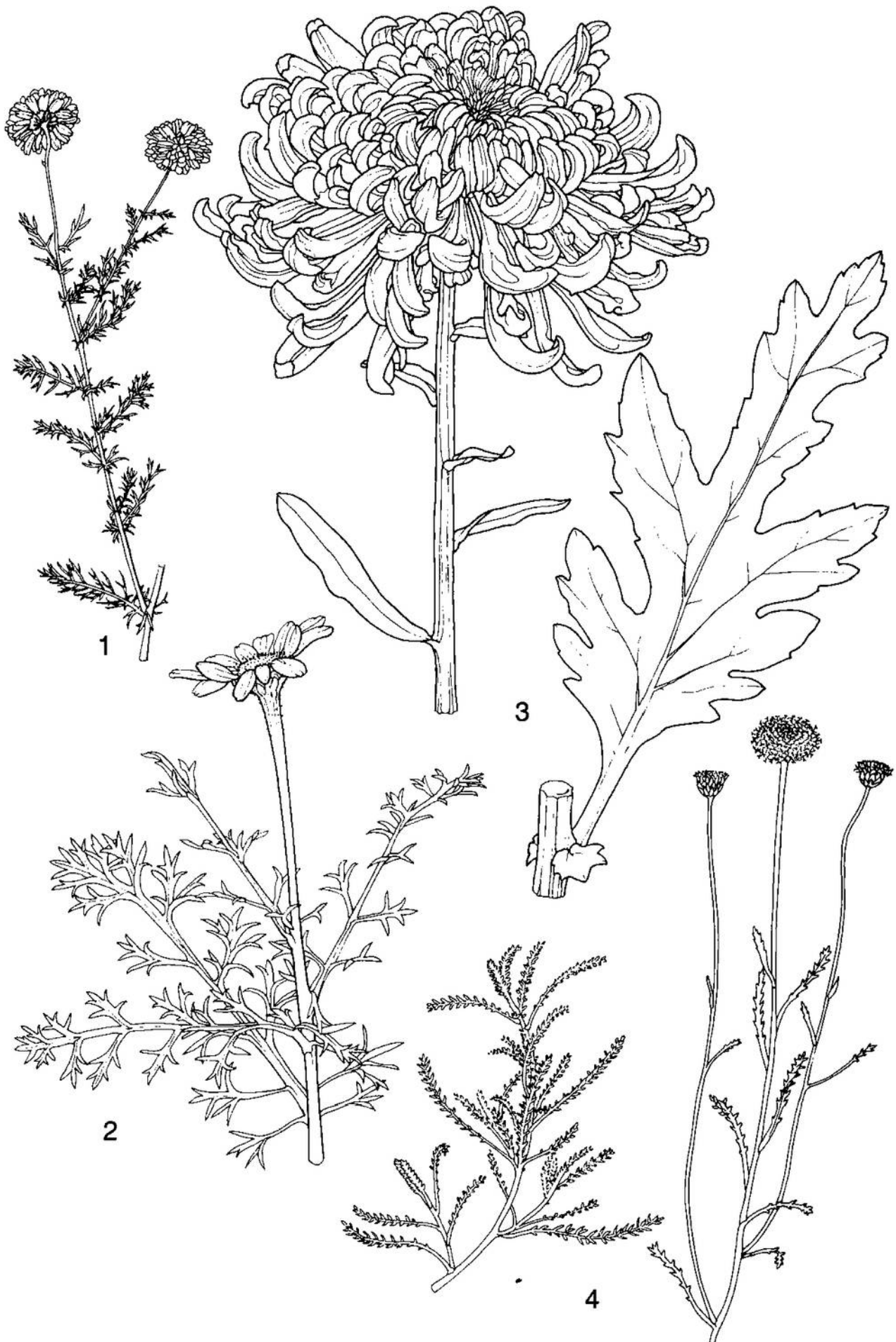
***) Zpracovala A. Skalická

****) Zpracovala M. Dvořáková

Tab. 28: 1 *Chamaemelum nobile*. – 2 *Anacyclus clavatus*. – 3 *Chrysanthemum xmorifolium*. – 4 *Santolina chamaecyparissus*.

216 *Chamaemelum*

[TAB. 28] 217